БРОЈ 5 ПАРА

СРПСКЕ НОВИНЕ

25 НОВЕМБРА — УТОРНИК — У НИШУ | СЛУЖБЕНИ ДНЕВНИК КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ | ГОДИНА LXXXI — 1914 — БРОЈ 282

„СРПСКЕ НОВИНЕ“ излазе сваког дана. Претплата за овај лист у Нишу: за Краљевину Србију, а за остале земље из Европе, на годину 20 динара, на по године 10 динара. Претплата за иностранство: за Аустро-Угарску монархију, а остаје на годину. — Уредништво се налази у Нишу у Краљевој Србији. — Рукописи се не враћају. За огласе: плаћа се у готовом 1.25 динара по реду огласа.

Уредништво и администрација у Нишу, Краљевина Србија. Огласи и новац се шаљу на благајника Српске Краљевске Државне Штампарије. Уредник лист се шаље Краљевској Државној Штампарији. Телефон бр. 140.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Ниш, 25 новембра

На јучерашњем скупштинском седници поднела је Краљевска Влада Народној Скупштини ову изјаву:

Влада је част изићи пред Народно Представништво с овом изјавом:

Она је образована с циљем да се у јесном саставу одлучи и до краја све велике кризе одличава јединство воље, снагу и циљеве наше земље. Уверена у поверење Народне Скупштине, доле год све своје силе стала у службу велике ствари Српске Државе и Српско-Хрватског и Словеначког Племена, Влада сматра за своју прву дужност да се с бескрајним поштовањем поклони пред светлим жртвама храбро и ревно принесеним на олтар Отаџбине. Целој пак српској војсци и свима у њој, од оних који воде и командују до редова на предстражама, шаље изразе својег поверења, дивљења и захвалности за напоре које чине и жртве које за Отаџбину подносе.

Наша млада и мила војска, чувајући још глас који је стекла лањске и прекањске године, стала је сад достојно уза славне, многомилионе и старе војске великих царева, наших савезника, који с нама заједно воде борбу за ствар правде и слободе. То нам је историјска тежина, чији ће се големи значај сагледати и правилно оценити истом по свршетку ових мучних ратних дана.

Уверена у решеност целога српског народа да истраје у светој борби за одбрану свога огњишта и своје слободе, Влада Краљевина сматра као свој најглавнији и у овим судбоносним тренутцима једини задатак да обезбеди успешан свршетак оног великог војевања које је, у тренутку кад је започето, постало уједно борбом за ослобођење и уједињење све наше неслободне браће Срба, Хрвата и Словенаца. Сјајни успех који има да крунише ово војевање искупиће обилато крваве жртве које данашњи српски нараштај подноси.

У тој борби српски народ нема избора, јер се између смрти и живота не бира. Он је на њу принуђен и водиће је са оним истом несаломном енергијом, с којом се пре сто година борио за свој Космет из косовских гробница. Влада ће се трудити да буде веран изразу те решености народне, и она ће, верна својим моћним и јуначним савезницима, с поверењем у будућност чекати час победе.

Влада зна за патње и терете које подносе војска и велики део народа, и чиниће све што је у људској снази да то олакша. Она ће предузимати, брзо и одлучно, све мере да снабдевање војске и нега рањеника буду све бољи, и ништа се у том погледу неће жалити. У споразуму с Вама, Господо Посланици, решиће и мере којима ће се после рата олакшати народу да поврати своју истрошену снагу и средствима своје имовно стање, а док је непријатељ још ту, она од свега срца шаље најбољој снази наше земље поклон:

Напред, с Божјом помоћу, на непријатеља, у борбу за слободу!

ЗВАНИЧНА ИСПРАВКА

У Службеним Новинама Бр. 280 од 23 о. м. штампано је да је за Министра Војног постављен господин Радомир Бојовић, артилеријски пуковник, мајстор на расположењу, а треба да стоји господин Радивоје Бојовић што се овим исправља.

КПосебр. 8195. Из канцеларије Председника Министарског Савета, 24 новембра 1914, у Нишу.

Милан Поповић, полицијски писар I класе среза посаво-тамнавског, умро је 21 октобра т. г. као резервни потпоручник од задобивених рана у борби против непријатеља.

Б. Бр. 7175. Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 23 новембра 1914 год. у Нишу.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

Извештај Пресбироа

Српско-црногорско-аустријска војишта

Крагујевац, 24 новембра

22 новембра продужили су се борби на северозападном фронту.

На целом фронту наше су трупе имале успеха. Успех је био нарочито велики на нашем левом крилу, према коме је непријатељ спремао и повлачи се у неред.

Приликом гоњења непријатеља заробљено је 6 официра и 1810 војника, а заплењено су 2 брдске хаубице, пет брдских топова, 4 митраљеза, два прекрајлишта, доста пушака и телеграфског материјала.

На северном фронту није се десило ништа значајније.

Цетиње, 24 новембра. — Последњих дана аустријска је војска јако надирала на црногорски фронт у Босни на линији Фоча — Горажде — Вишеград, у намери да продре у Санџак, а из Херцеговине према Гразову и Вучијем Долу у циљу да се пробије према Никшићу. После вишедневних жестоких бојева, Аустријанци су свуда одбијени са великим губицима.

Руско-турска војишта

Петроград, 24 новембра. Званично. — Оверавање кавказке војске. Но јављају из за сваку важнију акцију на целом фронту.

Руско-немачко војиште

Петроград, 23 новембра. Званично. — Јучерашње дан прошло је без битних измена. Борбе се продужују. Напади Немаца били су одбијени.

Француско-белгијско-немачко војиште

Париз, 23 новембра. — Јављају да је у Белгији нота активност као и јуче.

Између Дикмајда и Ипра на десној обали Ајзера борба је била веома жива око сколонијске куће. Али ми смо ту новоосвојили свој положај, пошто смо кућу јучо заузели.

На осталом делу фронта нема ничег важнијег да се јави.

Бордо, 23 новембра. Званично. — 22 новембра није било артилеријске ватре на Ајзеру; на противу, напредовање наше пешадије дало нам је мало да утврдимо, да је наша тешка артилерија нанела огромне губитке непријатељу. Недалеко од Пеша наши топови 220 милиметара разорили су једну немачку караулу, у којој смо, поред остатака од митраљеза, нашли 42 леша, од којих два официрска. Непријатељ је покушао да нам оспорава отмјене Шведендрет, али је одбијен претрпевши велике губитке. У Шампањи се наша тешка артилерија врло активно и са успехом борила против немачких батерија. У Аргону се настављају сапирске ратовање. Напредујемо и даље у шуми Грури, где је један наш батаљон наступио за 150 метара и одбио четири јаке непријатељске нападе.

Било је пожара, како француских, тако и немачких у области Фонтен-Мадам и Фур-де-Пари; наши митраљези су нанели непријатељу велике губитке. У области Варене напредовали смо 300 метара и уништили непријатељску артилерију.

Наши авијатичари су успешно бацали бомбе на ерибурске магазе у Бриегау.

Политичке и друге вести

Петроград, 23 новембра. — Царица, са великим кнегињама Олгом и Татјаном јучте су посетиле војне болнице у Вилни и Ковну, па су се вратиле у Царско Село.

Петроград, 23 новембра. — Цар је, настављајући пут, стигао у Орел, где је посетио болнице, разговарао са рањеницима и поклонио одликовања. По том је отпутовао за Курск.

Петроград, 23 новембра. — Шах је у Техерану, у присуству дипломатског кора, отворио трећи међулис. У престорној беседи поновио је представнике народа, да раде на реорганизовању Персије. Истакао је немилосрдно невоље земље и казао да њихово изражавање зависи од развића појединих установа, које су потребне Персији, а међу њима жандармерија, која би одржавала поредак. Завршио је беседу изјавом, да ће се држати строго неутралитета.

Петроград, 24 новембра. — У последње време страна је штампа поклањала великим комплиментима, којима се јавља како нам је непријатељ у борбама у месецу новембру узео веома велики број заробљеника, топова, митраљеза. Очевидно да после беспрекидне борбе од 1 новембра није могуће прецизирати цифру погинулих, рањених и осталих, а још мање је могуће назначити карактер тих губитака. И то је узрок, који спречава објављивање извештаја о тачним губицима непријатеља, пошто се генералштаб и генералисим добро чувају овакве непроверене податке. Међутим, наш непријатељ тиме се користи и несавесно расростире апсурдне вести о нашим губицима, заробљеницима, чиме створе свакодневно расту у немачкој имаginацији.

Ово што ћемо навести изазиваје игру цифара, којом се служе Немци. Они тврде да нису изгубили ни један топ. Међутим саме у пределу Цревини узели смо им 23 топа и велики плен у ратном материјалу. Немци нигде не назначавају своје губитке у заробљеницима, међутим само на једном месту где се налази број заробљеника прешао их је 10.000. Немци такође не говоре о номери, коју су уништили при повлачењу, па о изгубљеним топовима и заробљеним, које су пустили по шумама и које ми мало по мало налазимо. Тако 1 новембра нашли смо у Ајзенској шуми 42 каре муниције. Напослетку, Немци крију и губитке у људима, које су претрпели за време бораба у новембру месецу и али многи сведоци рата констатују да овај бојно поље није имало оваква изглед какав су били путеви на Стрипову, којима су се Немци повлачили.

На изворним местима где смо нападали непријатеља с бока, немачки лешеви сједали су се на висину једног метра, тако да је полиција употребљавала масовно становништво за сахрањивање погинулих. Веше немачких дивизија, а нарочито гарде, имале су толико губитака у тренутку кад су чинили напоре да се извуку из наших клешта да су сасвим изгубиле са фронта, тако да се повратиле и обнавиле своје редове.

Атина, 23 новембра. — Ено појединости о новом грчко-бугарском сукобу на граници: Бугарске војнике су отворили ватру на два грчка војника под караулом Стратиц, који су били пошли на воду. Грци су одговорили. Пуцњаве је отпочело у 5 часова изутра и спојило се на подне. Један грчки војник је убијен, а два су рањени, од којих један озбиљно. Сукоб се догодио на грчкој територији. Бугарским војницима је нанесено један кашаир. Послани су официри на лице места.

Ниш, 25 новембра.

Као што из Лондона јављају, у Рудапорту у Трансилванији, иницијативом грчког генералног конзула, г. А. Д. Воре, а уз помоћ неке југословенске колоније у Трансилванији, г. Николе Демелића, основан је фонд за помоћ женама и деци погинулих српских ратника. Тај фонд износи већ досад 82 хиљаде стерлинга.

ПРЕГЛЕД СТРАНЕ ШТАМПЕ

Бугарска штампа

„Мир“, од 14 новембра — Турска влада према Бугарској — низ, под обелешкама наслови, уводни чланак, у коме, поводом недавно објављене енглеске дипломатске књиге, третира однос и државо Турака према Бугарској. Поменута књига садржи разговор лорда Грејсија и Турске од почетка европског рата па до отварања рата с Турском. Ваљ, да су ти документи дрогоцени доказ о томе, да не треба имати вере у Турчина; да те Турчин коже у очи лаже; да Турчин обећава једно, а жели сасвим друго. Из документата излази, да су се Турци, у лицу своје великог везира и министра морања, до обиља рада кајали по дворед дневно, да Турска неће напустити своју неутралност, пошто ће пристати уз Немачку и Аустрију. И човек не треба толико да се чуди турској недужности и дволичности, колико слабости Енглеза, да до краја верују турским изјавама.

У овој интересантној преписци има један документ, који је врло важан за Бугарску. Документ је од 20. августа по новом или 7. августа по старом календару. Тада лорд је турски министар морања у енглеској амбасади и, као документ навиђе, предложио Енглеској споразум. Предлог садржи четири услова, под којима Турска пристаје да остане строго неутрална, као је енглеска амбасадор саопштио 3/16. августа. Услови су: 1) да се капитулације не мењају; 2) да Енглеска врати одмах Турској турске ратне бродове, које је задржала; 3) да се запада Тракија врати Турској, као би Бугарска пристала уз Тројне Савезе т. ј. уз Немачку и Аустрију, и 4) да се врати Турској сва острва, која су заузеле Грци у балканском рату. Енглеси су одговорили, да могу само гарантовати независност и целину Отоманске Царевине, а на све остало ћуте. Тако је одговорио сер Греј на турски предлог од 7/20 августа једним телеграмом од 8/22 истог месеца.

Ова два документа јасно — истиче „Мир“ — казују, да су Турци биле готови у једном моменту, кад су се надјачане дубљаве с нама, да студе у споразум с једном страном силом, та да нас сачувају и ово мало балканске обале, која је сад наша. Ако су изгледи и гладни, а ова наших лађа продаваћу, да нам узму и ово мало тврђаве, што нам је преостало од балканских ратова. Сад је питање: зад су се Турци могли решити, да траже од Енглеза, да им се врати изгубиће Тракија и да ако лише балканске обале, да ли ово имају тако што предложили и Аустрија и Немачкој, и да ли кису за то добили жалосне преставке, при воју што су загазили у рат. После горњег откривања енглеске дипломатске књиге, ми не сумњамо, да ова Бугарска, ко мисли, да то Турци нису учинили. Значи, да ако Немачка и Аустрија победе, не треба им мало да се заваравамо, да ће нам остати у рукама ово мало балканске обале. У осталом, то ни крајњ већ ни турска официјоза. Ми смо и ових дана саопштили, шта наше о том питању Jeune Turc.

Пазимо Тракија јесто за нас давно тадаше исто дрогоцена бугарска земља, као и свака друга. Све тракиске Бугаре, који су живели распрострти чак до исход задњих Цариграда, као и малазанске Бугаре, и велики део Бугара, који су ово рата живели у Ма-